

■ GLOSSA

ERGO

DA DUMENIC ANDRY

Els avevan fatg in bastiment – **E** tgenin! – quels paucs ch'els eran, e l'avevan dà num «ERGO», quai che vul dir «damaja». In bel bastiment, pauc da dir! Majestus e pussant, equipà e bain furunì cun tut quai ch'i vul per rivar pli lunsch che cun quellas tschintg bartgas da dimensiuns mesaunas e purtada limitada. E per na stuair prender adina il Besserschiff, per viadis pli lungs.

Ma il nov bastimaint «Ergo», **M**battià e mess en mar, nun era rivà dalunsch, ch'intgins avevan laschà giu l'ancra, franà la bartga e sbragi: «Haltolà! Nua vi?» Ed ils respunsabels avevan ditg: «Nus avain chapientscha che Vus avais clamà: 'Haltolà!' Nus empermettain che nus gijan pli plaun e che nus dian nua!»

Il bastiment è anc adina prest **I**nov. La colur dal bastiment vegn giu en tscherts lieus discrets, mo en flettinas, sper las cusadiras e là, nua ch'i cula aua or da las rusnas, ves'ins filins da ruina. Per il rest fussi exagerà da dir ch'il bastiment haja propi fatg patina.

Ils ins ch'eran sa participads a **I**la construcziun da la bartga eran anc adina fascinads da la tecnica cun las novas pussaivladads, da la construcziun raffinata e dal process da la projectaziun e da la funcziunalitad dal vehichel, er sch'els avessan mess

gugent en discussiun in u l'auter detagl. En viva memoria als eran restadas las emprimas visitas guidadas per in publicum interessà e da buna veglia. Ma ina giada concludida la construcziun e la debatta tecnica, han els pers in pau l'entusiassem. A quel punct han cumenzà autras «debattas». Las pli vivas charplinas eran nashidas en connex cun la definienziun da l'adiever ed il curs, las destinaziuns dal bastiment e cun la coordinaziun dals uraris cun quels dals auters. Questas discussiuns avevan franà bainquant ils entusiasts. La dumonda davart l'adiever da l'imbarcaziun è restada controversa. Intgins propa gheschan l'adiever dal bastiment sco CaRGo, per il transport da martganzia, auters in adiever maschadà, anc auters vesan l'ERGO sco bastiment da passagiers, tut tenor schizunt per viadis da clerglina. Anc auters vesan la soluziun en metter a sitg il bastiment en il chantier naval piglian en vista in eventual recicladi dal metal.

Quels che vesan tuttina vinvant il bastiment sco med da transport nun èn d'accord davart la velocitad da viadi adequata. Èsi da viagià a plaina u a mesa forza, o da star salda?

In'ulteriura questiun spinusa è **I**restada la recrutaziun e la scolaziun da l'equipagi. Emblidan ils cadets quai ch'els han emprendì avant sin las tschintg navs a curta distanza, u maschaidan els las enconuschientschas?



Ussa organiseschan ins da temp en temp visitas dal bastiment. Ils visitadurs èn be admiraziun. Tge che quest bastiment nun ha tut! Ins admira ad in admirar e sa lascha declerar furma e funcziun dals differents urdains ed instruments da navigaziun, sa lascha manar giu en il venter cun tut las maschinas (che van però be a mesa forza) ed ins s'imagescha co che quai fiss ad ir a plaina forza. Ils blers admiran la bartga e sa smirveglian da sias pussaivladads e potenzialitads, ma els fusan pli calms, sche tut restass sco fin qua.

Idat schizunt da quels che sa **I**dumondan sch'i fetscha insumma da basegn dad avoir in tal bastiment. Ch'ins haja tuttina per trajets lungs il Besserschiff. Sche nus hajan dad avoir in tal maschin be per nus. Els n'èn betg pauc loschs da savair viagià senz'auter cun dus bartgas, er sche quai na funcziuna anc adina betg en il medem mument. Per trajets curts van els cun ina da las tschintg navs ch'èn pli pla-

schaivlas, malgrà ch'intgins da quellas èn detg cuntscadas e ch'ins anfla adina puspè novas rusnas e sffessas. Perquai prendan els er per viadis curts il Besserschiff.

Dentant nina il bastiment vi **D**e nà, ed i n'è betg senz'auter da vesair sch'el è en moviment u betg. En mintga cas è el lià cun ina suga da segirezza da lunghezza indeterminada, per ch'el na nodia memia svelta memia dalunsch. Ina part savess precis, nua ch'ins pudess rivar, auters han temma e vuleschan che il bastiment restass en il port, e dian ch'els chapitanis gijan adina in toc inavant ed anc in toc, senza dir, nua ch'els vuleschan atgnamain rivar. Ma ils blers na san gnanc enandretg tge ch'ins pudess far cun quista bartga, cun tants che van cun autras bartgas e quels paucs che restan. Quants essan nus atgnamain, gnanc quai na san els dir, cun segirezza. «Ina bun'idea, quest bastiment, ma al fauss mument, memia tard!», din ils pessimists bainvulents. E quels malvulents dian: «Ina nausch'idea, da la carena al radar!» Ina part da quels da la nav la pli gronda tranter las pitschnas dian ch'i fiss anc lieu sin lur nav, era sch'els èn ils pli numeros. Ma quai na vegniss en dumonda per quels cun la nav la pli veglia.

Elas navs navigeschan e'ls passagiers s'imbartgan. Els han, cun bunas raschuns speranza che l'Ergo vegnia a far strada. Il bastiment Ergo ha in futur, senza dubi, ma betg in simpel.